

בתי המשפט

א 004495/03

בית משפט השלום חיפה

תאריך: 28/09/2004

בפני: כב' השופט דניאל פיש

בעניין: מילניום אופטינט מערכות תכנה בע"מ

התובעת

אסתר הגר

נ ג ד

שקמונה חברה ממשלתית לשיקום הדיור בחיפה בע"מ

הנתבעת

אביגיל בהט ואח'

פסק דין

1. התובעת, חברה למיחשוב (להלן- "מילניום"), הגישה נגד הנתבעת, חברה לדיור ציבורי (להלן- "שקמונה"), תביעה בסדר דין מהיר על סך 50,000 ש"ח בגין הפרת זכויות יוצרים והפרת הסכם.

המסד העובדתי:

2. ביום 14.12.02, נכרת חוזה בין שקמונה לבין חברת "מחשב 72 בע"מ", אשר בנעליה נכנסה לאחר מכן מילניום, "הסכם להזמנת מערכת מידע" (להלן- "ההסכם"). על פי ההסכם, רכשה שקמונה מערכת ממחושבת לעיבוד נתונים, תכנה וחומרה לצורך ניהול מלאי הדירות, רשימות הדיירים, גביית דמי השכירות וכו' באמצעות המערכת. תמורת המערכת הוסכם על תשלום סכום של \$51,155. ההסכם כלל בנוסף אחריות ושירות למשך שנה אחת. עלות המערכת בשקלים בשווים דאז היתה 126,199 ש"ח.

3. ההסכם לא עסק במפורש בזכויות יוצרים שבתוכנת המערכת וכל שנאמר ביחס לתכנת המקור נכלל בסעיף 5.4 להסכם לפיו: "מחשב 72 בע"מ תמסור לחברה את התיעוד והתכניות שבשימוש התיעוד יכלול גם תיק עבודה למשתמש הדרוש לעבודה השוטפת עם המערכות. תכניות המקור יהיו בגדר פקדון אצל החברה למקרה שמחשב 72 בע"מ לא תוכל לספק שירותים."

בתי המשפט

א 004495/03

בית משפט השלום חיפה

תאריך: 28/09/2004

בפני: כב' השופט דניאל פיש

4. לגבי יחסי הצדדים לאחר שנת האחריות נאמר בסעיף 7.2, "בכל מקרה בו ידרשו שינויים ותוספות לאחר שנה ממועד ההפעלה תגיש מחשב 72 בע"מ לחברה מראש הצעת מחיר לכל שינוי והשלמה שידרשו לפי תעריפי שעות עבודה".
5. היחסים בין הצדדים נמשכו משך מספר שנים לאחר כריתת ההסכם. בשנת 1993 שילמה שקמונה סכום של 37,043 עבוד שינויים ותוספות וכן עבור פריטי חומרה נוספים מעבר לאלה שנכללו בהצעה המקורית. בין השנים 1994 – 2001 שילמה שקמונה למילניום סכום כולל של 1,758,090 ש"ח עבור שירות. זכותה של מילניום להיכנס בנעליה של מחשב 72 לא נמצאת במחלוקת בין הצדדים. לעניין זה נשלחה הודעה על ידי מילניום לשקמונה עוד בשנת 1999 והצדדים המשיכו לקיים יחסים על בסיס התנאים שהיו נהוגים בין מחשב 72 לבין שקמונה קודם לכן.
6. נראה כי תכניות המקור לא נמסרו לשקמונה לפקדון כאמור לעיל וביום 28.10.2001 פנה החשב של שקמונה אל מילניום וביקש "אשפרות גישה לתוכנת המקור, לצורך בדיקת כדאיות שלנו לרכישת זכויות והעברת הטיפול לגורם אחר. אנו מתחייבים כי לא נעשה שימוש בתוכנת המקור מעבר לבדיקה הנדונה ללא קבלת הסכמתכם בכתב." בתשובה מיום 29.10.01 איפשרה מילניום את הגישה לתוכנת המקור. במכתב התשובה נכתב בנוסף, "אנו מדגישים כי זכויות היוצרים לתוכנה וזכות השימוש בתוכנת המקור שייכים [כך במקור] למילניום בלבד ואין רשות להשתמש בחומר הנ"ל למטרות שונות מאשר בדיקה." ביום 16.12.2001, שלחה שקמונה למילניום הודעה על הפסקת ההתקשרות ביניהם החל מתחילת שנת 2002. ביום 20.12.01, לאחר הודעת הביטול של שקמונה, חזרה מילניום על האיסור האמור במכתב נוסף.
7. באפריל 2002 הודיעה מילניום בכתב לשקמונה כי הובא לידיעתה שהשימוש בתוכנת המקור הועבר לצד שלישי שעושה בה שימוש שאינו לבדיקה. מילניום הבהירה שהשימוש בתוכנת המקור דורש רכישת זכויות היוצרים. תמורת רכישת

בתי המשפט

א 004495/03

בית משפט השלום חיפה

תאריך: 28/09/2004

בפני: כב' השופט דניאל פיש

זכויות אלה דרשה מילניום תשלום של \$7,000 בתוספת מע"מ בהתאם לסכום שהוצע עוד בשנת 2000 בנוגע לעניין זה.

גדר המחלוקת בין הצדדים:

8. בנוסף על התכתובת הנזכרת לעיל היו גם חילופי מכתבים בין באי כוח שני הצדדים. חילופי המכתבים הגדירו היטב את המחלוקת בין הצדדים שבסופו של דבר הובאה להכרעה בהליך דנן. מילניום טוענת שההסכם בין הצדדים, בין בהסכם המקורי ובין זה שהתקיים על ידי התנהגות הצדדים בשנים שלאחר מכן, לא כלל העברת זכויות היוצרים של התוכנה. בעבור זכויות היוצרים דרשה מילניום תשלום של \$7,000 לפי שוויים בשקלים והגבילה את ההרשאה לשימוש בזכויות היוצרים לשימוש בתוכנה לצרכי שקמונה בלבד ולא כללה את האפשרות של מכירת התוכנה או מתן שירותים לידה באמצעותה לגורמים אחרים. בהמשך כאשר הוגשה התביעה טענה מילניום כי הופרו זכויות היוצרים השייכות לה ודרשה פיצוי בגין כך בנוסף על הסכום שנדרש עבור רכישת הזכויות.

9. שקמונה מצידה טוענת שההסכם המקורי כלל רכישת כל הזכויות, לרבות זכויות היוצרים וכי אין עליה חובה לשלם סכומים נוספים. שקמונה טוענת כי הנושא של זכויות יוצרים ודרישת תשלום עבורן הועלתה רק לאחר שהיא הודיעה על סיום היחסים בדצמבר 2001 (סעי' 18 לסיכומי הנתבעת). שקמונה טוענת בנוסף, כי לא העבירה את התוכנה לצד שלישי אלא לצורכי טיפול במערכת שלה בלבד וכי לא עשתה כל שימוש במערכת הפיננסית המתוארת בסעיף 1א' לנספח ב' להסכם (ראו סיכומי הנתבעת בעמ' 4, סעי' 21).

הפלוגתאות:

10. האם הסכם בין הצדדים כלל העברת זכויות היוצרים?
האם שקמונה הפירה את זכויות היוצרים של מילניום במידה ולא הועברו אליה?

בתי המשפט

א 004495/03

בית משפט השלום חיפה

תאריך: 28/09/2004

בפני: כב' השופט דניאל פיש

במידה והיתה הפרה של זכויות היוצרים האם מגיע פיצוי למילניום ואם כן, מה סכום הפיצוי?

דיון:

11. נוסח ההסכם המקורי אינו חד משמעי בנוגע לסוגיית זכויות יוצרים והבעלות עליהן. ההסכם עצמו אינו כולל התייחסות כלשהי לנושא, דבר המעלה תמיהה לאור תוכנם של הסכמים רבים בתחום התוכנה (ראה נ' אסיא, דיני מחשבים הלכה למעשה, כרך א' בעמ' 24). יחד עם זאת, סעיף 5.4 להסכם קבע כי תוכנת המקור תמסר לידי שקמונה לפקדון בלבד.

12. לאחר מכן, ביקשה שקמונה לקבל לידיה את תוכנת המקור- שנראה שלא הועברה לפקדון בסופו של דבר. מטרת העברת תוכנת המקור, כאמור במכתבה של שקמונה, היתה לצורך "בדיקת כדאיות שלנו לרכישת זכויות והעברת הטיפול לגורם אחר." במעמד זה התחייבה שקמונה במפורש, "כי לא נעשה שימוש בתוכנת המקור מעבר לבדיקה הנדונה ללא קבלת הסכמתכם בכתב". יחד עם העברת תוכנת המקור הבהירה מילניום שזכויות היוצרים בתוכנה שייכות לה וכי אין ניתנת הרשאה לשימוש בהן. כל זה התרחש טרם ביטול ההסכם על ידי שקמונה, בניגוד לנטען בסיכומיה. לטענה נוספת שהועלתה בסיכומי מילניום, כי שקמונה נאלצה להסכים לתנאים שלעיל על מנת לקבל את תוכנת המקור לידיה, אך אין תמיכה בחומר הראיות.

13. שקמונה ניסתה לטעון כי כל המצב שלעיל לא היה נוצר אילו מילניום היתה ממלאת אחר ההסכם ומפקידה את תוכנת המקור בידיה מלכתחילה. אין להסכים לטענה זו. ראשית, ההסכם נכרת עוד בשנת 1992 ועד לשנת 2001 לא השיגה שקמונה על אי-הפקדת תוכנת המקור בידיה. יש בהתנהגותה כדי ללמוד על השלמה עם המצב שנוצר. שנית, הפקדת ותוכנת המקור בידיה "בפקדון" אינה מלמדת על זכות שימוש בה, אלא היפוכו של דבר. לפי נוסח ההסכם הפקדון נועד

בתי המשפט

א 004495/03

בית משפט השלום חיפה

תאריך: 28/09/2004

בפני: כב' השופט דניאל פיש

אך ורך למצב בו לא תוכל מילניום (או בזמנו מחשב 72) לספק שירותים. מצב זה לא נוצר.

14. התוכנה נשואת המחלוקת מוגנת במסגרת פקודת זכויות יוצרים, בהתאם לאמור בסעיף 2א' לפקודה. התוכנה פותחה בידי מחשב 72 וזכויות היוצרים בה הועברו לידי מילניום שבאה בנעליה. במסגרת פקודת היוצרים ישנה הגנה הן לתוכנת מקור והן לגבי תוכנת יעד. אני קובע שההסכם בין הצדדים לא כלל את רכישת זכויות היוצרים בתוכנה על ידי שקמונה, לפחות בכל הקשור לתוכנת המקור (source code) וזכויות אלה נותרו בידי מילניום.

15. שקמונה הפירה את התחייבותה שלא לעשות בתוכנת המקור שימוש מעבר לבדיקת כדאיות וטיפול על ידי גורם אחר. הלכה למעשה, שקמונה עשתה שימוש בתוכנת המקור כאילו מדובר ברכוש שלה. שקמונה הפרה את זכויות היוצרים של מילניום בתוכנת המקור.

16. לגבי הפיצוי המגיע למילניום בגין נטילת תוכנת המקור והשימוש בה ישנם שני מרכיבים: ראשית, שווי הזכויות שהועברו למעשה לידי שקמונה. בתביעתה דרשה מילניום סכום של 30,000 ש"ח בגין מרכיב זה. לא הועלו טענות מצד שקמונה בנוגע לכך שסכום זה אינו סביר בכל הקשור לרכישת זכויות היוצרים בתוכנה, אלא נטען שהסכום ששולמו בעבר כללו רכישת הזכויות.

17. בנוסף, ביקשה מילניום שיפסק לה פיצוי ללא הוכחת נזק בגין הפרת זכויות היוצרים שלה בתוכנת המקור בהתאם לאמור בסעיף 3א' לפקודה:
"לא הוכח הנזק שנגרם בהפרת זכות יוצרים, רשאי בית המשפט, על פי בקשת התובע, לפסוק לו לכל הפרה פיצויים בשיעור שלא יפחת מ-10,000 שקלים חדשים ולא יעלה על 20,000 שקלים חדשים..."

בתי המשפט

א 004495/03

בית משפט השלום חיפה

תאריך: 28/09/2004

בפני: כב' השופט דניאל פיש

18. מטענות הנתבעת עולה שנעשה שימוש בחלקים שונים של התוכנה מאז ניתוק היחסים בין שקמונה לבין מילניום, למעט השימוש במערכת הפיננסית (ראו סע' 21 לסיכומי שקמונה). אין חולק שהדין מעניק הגנה מרחיקת לכת על זכויות יוצרים כיום, לרבות לזכויות הקשורות בתוכנה. ניתן לפסוק פיצוי סטטוטורי על הפרת זכות יוצרים כאשר גובה הפיצוי ישתנה לפי הנסיבות וההכרעה אם מדובר בהפרה בודדת או מספר הפרות (ע"א 3616/92 דקל שירותי מחשב להנדסה (1987) בע"מ נ' חשב היחידה הבין-קיבוצית לשירותי ניהול, פ"ד נא(5) 337). בנסיבות העניין, ולאור העובדה שהתובענה הוגשה בהליך של סדר דין מהיר יש להעמיד את הפיצוי בגין סעיף זה על סך של 20,000 ₪ בלבד.

19. שני הסכומים הינם שמצטבר ולא חופפים. זאת, לאור מטרת החוק וכיוון שמדובר בעילות תביעה עצמאיות.

20. כתוצאה, על שקמונה לשלם למילניום סך של 50,000 ש"ח בתוספת מע"מ ושכ"ט עו"ד והוצאות משפט בסך של 7,500 ש"ח בתוספת מע"מ.

המזכירות תמציא העתקים מפסק הדין לב"כ הצדדים.

בקשת רשות ערעור תוך 45 יום לבית המשפט המחוזי.

ניתן היום י"ג בתשרי, תשס"ה (28 בספטמבר 2004) בהעדר הצדדים.